

El la vivo de esperantistoj by V.

The Project Gutenberg EBook of El la vivo de esperantistoj by V. Stankievicx

This eBook is for the use of anyone anywhere at no cost and with almost no restrictions whatsoever. You may copy it, give it away or re-use it under the terms of the Project Gutenberg License included with this eBook or online at <http://www.gutenberg.org/license>

Title: El la vivo de esperantistoj

Author: V. Stankievicx

Release Date: May 3, 2008 [Ebook #25311]

Language: Esperanto

Character set encoding: US-ASCII

***START OF THE PROJECT GUTENBERG EBOOK EL LA VIVO DE
ESPERANTISTOJ***

Transcribers note: In this format all characters not in the ASCII character
set have been substituted with similar looking characters from ASCII.

El la vivo de esperantistoj

by V. Stankievicx

Edition 1, (May 3, 2008)

BIBLIOTEKO DE LA LINGVO INTERNACIA *ESPERANTO*. PAGxOJ
563-589.

[Ilustrajxo: steleto]

EL LA VIVO DE ESPERANTISTOJ.

RAKONTO DE V. *STANKIEVICx*.

NURNBERGO. PRESEJO DE W. T[:U]MMEL. 1896.

En la unuaj tagoj de Majo du kunlogxantoj kaj amikoj--la juristo Auxgusto
Siksten kaj la kuracisto Leono Monblero--devis disigxi je longa tempo.
Auxgusto devis transveturi en la urbon N., kie li ricevis la oficon de
helpisto de profesoro cxe la tiea universitato; Leono do restis sur la loko kaj
intencis dauxrigi tie cxi sian medicinan praktikon gxis la doktora
ekzameno, al kiu li jam longe preparigxadis.

Ne facile estis disigxi al la junaj homoj, kiuj tre amis unu alian. Ambaux inteligentaj kaj noblaj, ambaux aldonitaj al siaj sciencaj laboroj, ili havis multajn komunajn punktojn kaj, dank' al la longedauxra kunlogxado, forte proksimigxis unu kun alia. Nur unu sola cirkonstanco, kaj nur en la lasta tempo, ilin iom disunuigis: tio cxi estis malkonsento en la opinioj pri la disvastigxanta lingvo internacia Esperanto.

Flamigxema, movema kaj fortirebla, Auxgusto farigxis varma adoranto de la nova ideo, kiu kvankam ne detiris lin de la cxefa temo de lia vivo--jurista scienco--tamen tre influis je lia animo kaj multe dislargxigis lian spiritan horizonton. Leono do laux sia naturo estis multe pli malvarma kaj ne tiom prudenta, kiom obstina. Li jam longe signis al si la celon por la vivo kaj celadis al gxi senlace, pedante kaj sukcese, kaj tial dekonduki lin de tiu cxi vojo kien ajn flanken estus ne facile. Je la Esperantaj forlogigxoj kaj okupoj de sia amiko, Auxgusto, li rigardis de alte, kiel je liberopensado, kaj restadis surda al cxiuj liaj argumentoj kaj admonoj.

Pro tiu cxi objekto inter la junaj homoj okazis ecx iom da interpusxigxoj kaj ilia amikeco farigxis iom post iom pli malvarma.

Cxio tio cxi tre cxagrenadis Auxguston, ne sole tial, ke li vere amis Leonon, sed cxefamane tial, ke Monblero povus esti tre utila al la afero Esperanta. Li estis tre ricxa kaj ne sole ne avara, sed ecx, kie li trovis bezona, tre malvara kaj malsxpara. Por si mem li elspezadis tre malmulte, li kondukis vivon ekstreme modestan kaj, ricevante de siaj bienoj pli ol 100 000 frankoj da cxiujara enspezo, estis kontenta de tre simpla nutrajxo kaj de malgranda logxejeto duope kun Auxgusto, kaj dume li kuracis cxiujn senpage kaj ecx donadis al malricxuloj siajn proprajn kuracilojn. Krom tio li ankoraux antaux mallonge oferis 15 000 frankojn por la edukado de unu knabo, en kiu li trovis eminentajn matematikajn kapablojn.

Auxgusto estis preskaux malricxa kaj tial kompreneble li varme deziris altiri al la Ligo esperanta tian grandan kaj malavaran proprajxulon, kiel Leono; li ecx ricevis en tiu cxi senco la komision de unu persono, sed gxis tiu cxi tempo cxiuj liaj penoj estis vanaj. Monblero moke ridetis je cxiuj predikoj de Auxgusto kaj la afero ne movigxis je unu pasxo.

En tiaj cirkonstancoj venis la tago de disigxo. La modesta havo de Auxgusto, kiu konsistis je tri kvaronoj el libroj kaj kajeroj, estis jam pakita kaj kunmetita en la antauxcxambro, monaj kaj aliaj kalkuloj finitaj, kaj la du amikoj sidis antaux la lasta komuna taso da kafo, post kiu ili devis disigxi je longa tempo.

La bela, pala vizagxo de Auxgusto, kadrigita per delikataj vangharetoj, kun movemaj plenaj de vivo trajtoj kaj revemaj iom brulantaj brunaj okuloj, estis nun malklara kaj zorga. Leono ankaux sxajnis per io premita. Liaj nigraj grandaj okuloj rigardis obstine en la tason kun ne eltrinkita kafo. La bruneta, klasike bela lia vizagxo estis kvazaux kovretita per nubo kaj sxajnis tro serioza kaj solena.

En la cxambro iom da tempo regxis silento.

--Leono!--diris fine Siksten, direktante sian varman rigardon sur la kolegon.

--Kio, mia amiko?--levis la okulojn ankaux Monblero.

--Ni revidos nin kredeble ne baldaux, kaj povas esti ecx tre ne baldaux.... Cxu efektive vi pro nia antauxa amikeco multajara, ne plenumos mian varman peton--ne aligxos al la Ligo esperanta!....

Monblero rektigxis, lia vizagxo farigxis ankoraux pli malluma.

--Auxskultu, mia amiko! Al mi estas tre malgaje, ke, dirante al vi adiaux, mi devas ankoraux unu fojon respondi al vi per plena rifuzo.... Sed vi min konas. Mi ne povas kaj ne volas esti jezuito. Mi ne povas fortirigxi per via freneza revo, kaj sxajnigxi adoranto de tio, kion mi ne estimas, mi ne estas kapabla, ecx pro via amikeco.... Mi cxiam estis kaj estos pozitiva.... Mi dedixis min al la medicino kaj sole al gxi unu, kaj mi restos al gxi fidela gxis la cxerko. Kiam mi finos miajn esplorojn de interesanta min malsano de tiea cxi lando, mi transveturos Parizon kaj tie mi submetos min al ekzameno je medicina doktoro. Tie mi esperas efektivigi mian revon felicigxi la homaron per novaj rimedoj kontraux gxiaj suferoj. Tio cxi estas mia ideo, mia celo.... Kaj kion do povus doni via Esperanto? Gxi fortirus

min nur en flankon kaj malhelpus al mi plenumi mian sanktan devon antaux la homaro.... Kio estas Esperanto?--Tio cxi dume estas revo, preskaux hximero--kaj revanto mi estos neniam. Povas esti, ke mi eraras, povas esti, ke via Zamenhof efektive eltrovis por la mondo novan Amerikon, sed dume mi gxin ne vidas, kaj rapidi al blinda celo mi ne povas....

--Kaj tio cxi estas via lasta vorto?

--La plej lasta. Vi komprenas, ke, farigxinte esperantisto, mi ne povus limigxi per sola lernado de vortaro kaj korespondado kun amikoj; mi devus uzi parton de mia energio por la propagando kaj por la apostola agado, sed tio cxi, kiel mi jam diris, tute ne eniras en miajn planojn je la estonteco.

Seke kaj malgaje disigxis la amikoj. Siksten tuj ekveturis en N., Monblero do kun ia malluma energio profundigxis en siajn okupojn kaj penis pliforte elfroti el sia memoro la postesignojn de la lasta parolo kun Auxgusto, al kiu li sentis nun nevolan simpation.

Tiel pasis du semajnoj.

Unu fojon, reveninte post tagmangxo domen, Monblero ekvidis sur sia skribotablo leteron kaj je la lerta skribado de adreso li tuj ekkonis la manon de Auxgusto. Liaj okuloj eklumigxis per gxoj, li febre disxiris la paketon kaj avide sin prenis je la legado de gxi, sed tuj de la unua linio lia vizagxo mallumigxis, la brovoj kunmovigxis de cxagreno kaj la letero malpene falis sur la tablon ne legita.

Gxi estis skribita en la lingvo internacia, kaj la obstina kuracisto, vidinte en tio cxi preskaux mokon je si kaj siaj konvinkoj, decidis ne legi gxin, malgraux tio, ke la enhavo de la letero lin forte interesis.

Sed la cirkonstancoj rapide sxangxigxis.

Vespere en tiu cxi tago Monbleron vizitis unu de liaj konatoj--juna matematikisto kaj esperantisto Raulo Cxielson....

Sed tiu cxi nova persono estas tiel rimarkinda, ke ni devas tie cxi forlasi iom la komencitan fadenon de nia rakonto kaj haltigi sur la nova persono apartan atenton de niaj legantoj.

Siksten kaj Monblero estis ordinaraj tipoj de nia inteligenta junularo, Cxielson do per siaj intelektualaj kaj moralaj ecoj staris je tuta kapo pli alte ol ili cxiuj kaj posedis tian antauxvidon, kiu kune kun talento fortiri post si amason faras cxiam apartecon de grandaj homoj, restigantaj post si memoron en malproksima idaro.

Alta, fleksebla kaj belkreska, kun neregula, sed karaktera, energia vizagxo, kun fiera, ordonanta rigardo de brila-nigraj, akraj kaj sagxaj okuloj, kun aristokratia tenigxo kaj estetikaj manieroj, li posedis grandegan fizikan forton kaj ankoraux pli rimarkindan forton de karaktero, kiun ne povis rompi nek la karesoj de la adorinta lin patrino, nek la severeco de liaj edukantoj, nek la dorlotantaj rigardoj de virinoj....

Li estis la filo de bonhavaj gepatroj, kiuj restigis por li ian kapitaleton, kiu donadis al li la eblecon vivi tute memstare. Por lukso li havis neniam rimedojn, sed gxin li ne bezonis. Donacita per grandaj kapabloj kaj plifruinta siajn lernejn kaj universitatajn kolegojn, li ne ekiris tamen sur la ekbatita per la piedoj de aliaj vojo, kondukanta al la karjero. Li restadis cxiam originala kaj sola. Malaltaj, facile atingeblaj celoj lin neniam altiris; lia maltrankvila animo celis cxiam al la altaj idealoj, kiuj al aliaj sxajnis neplenumebaj utopioj.

Ellernante en unu universitato la matematikajn kaj naturajn sciencojn, li subite forlogigxis per la propagandata de Flamariono ideo de interkomunikigxo de la tero kun la logxantoj de Marso, kaj li jam estis preta komenci la propagandon de tutmonda ligo de popoloj al la efektivigo de tiu cxi penso; sed tuj cxe la unuaj pasoj li estis haltigita per malgrandega je unua rigardo cirkonstanco, kiu tamen ekstaris serioze lauxlargxe de lia vojo.--Li sciis nur du euxropajn lingvojn kaj dank' al tio cxi la energie komencita afero korespondado tuj haltis mem.

--Ho, kiel malproksimaj estas al ni la korespondoj kun Marso,--ekkriis li unu fojon en atako de plej granda cxagreno--se ni gxis nun ne povas kompreni unu alian!

Ne pensante longe, li decidis dedicxi du jarojn da laboro por la ellerno de la plej gravaj lingvoj euxropaj. Kaj jen li kun propra al li energio prenas sin je la lingvoj, gramatikoj kaj vortaroj. Monotone iras la horoj de la laboro. La sagxo faras nenion, la fantazio kaj la kreemaj kapabloj estas subpremataj per la senfina sxtuparo da sekaj, nelogikaj reguloj kaj per amasoj da esceptoj,--sed Cxielson sidas obstine kaj observas cxian pasxon de sia progresado. Li vidas en si ian malkapablecon, mallumigxon de siaj spiritaj fortoj, sed lia energio ne falas; li povas senti kompaton nur por aliaj, por si do mem li estas senkompata.... Kaj jen en la tempo de tiaj okupoj al li unu fojon enfalas en la manojn malgranda brosxureto de Sxlejer--"Volap[:u]k". Gxi estas la lingvo de l' mondo, la lingvo, en kiu povas kaj devas paroli cxiuj popoloj de l' nordo kaj sudo, de l' oriento kaj okcidento. Tiu cxi ideo, kiel klara stelo, lumigas lian spiriton. For lingvaro, for vortaroj!.... Oni devas nur ellerni tiun cxi lingvon kaj la problemo estos solvita, eltrovita estas la vojo por la korespondado de cxiuj popoloj kun cxia mondo.

Kun duobla energio prenis sin Cxielson je tiu cxi nova afero, kiu devis fari grandegajn servojn al lia kara ideo. Sed ecx la plej forta forlogigxo ne povis subacxeti lian sanan kritikan sencon. La malnatureco de l' Volap[:u]k falis al li en la okulojn de la unuaj pasxo de la okupoj, kaj gxia malbonsoneco ofendis la estetikan senton de Cxielson, sed li ellernis gxin pro la ideo, kiu en liaj okuloj estis cxirkauxita per auxreolo de grandeco. Farante informigxojn pri tio, kiel staras en la mondo la afero de Volap[:u]k, li baldaux eksciis, ke tiu cxi lingvo kvankam havas multajn partianojn, sed ke al gxi aperis forta kaj dangxera konkuranto, senigita de cxiuj gxiaj mankoj, ke tiu cxi nova lingvo aperis jxus sub la cxielo de Rusujo, kaj gxia nomo estas--Esperanto. Cxielson rapidis kompreneble konatigxi kun tiu cxi nova mirindajxo de la euxropa civilizacio kaj estis ensorcxita per gxi. En gxi li vidis novan epokon de l' homaro kaj senturne dedicxis sin al la servado de gxi.

--Lasu la mondon ekscii antauxe Esperanton, doni al la lasta vivon kaj rajton de regnaneco, kaj tiam oni povos alpasxi al la lingvo de Marso....

Tiamaniere la fantazia ideo degeneris en la alian, pli realan kaj atingeblan, al kiu li fordonis sin kun tuta sia energio. Lia neordinara naturo ne povis fortiri sin per kio ajn duone, kaj tial Cxielson, farigxinte esperantisto, jxetis cxuijn antauxajn aferojn kaj tute trempis sin en la propagandon de la lingvo internacia. Li komprenis, ke la propagando devis esti afero ne kabineta, sed societa, kaj tial li penadis akiri la plej diversajn kaj vastajn interligojn kaj konatecojn, kio, dank' al lia bela eksterajxo, elegantaj manieroj kaj viva, akra sagxo, estis afero facile atingebla. Estadante en la societoj kaj uzante cxian pretekston por transkonduki la paroladon sur sian amatan temon, li rapide konvinkigxis, unue, ke la societo estas treege nemovema kaj pli facile sin fortiras per fortaj efektoj, ol per profundaj veroj, kaj due, ke tiu sama societo estas tute blinda, ke 9/10 de gxi gxis nun tute ne konas la ideon kaj indecon de la lingvo tutmonda kaj ecx ne scias pri gxia ekzistado. Lin treege frapadis tiu cirkonstanco, ke, malgraux la okjara ekzistado de Esperanto, ofte ecx kleraj homoj malfermadis la busxojn, auxdinte pri tio, ke ie estas ia lingvo, kiu servas por iaj interpopolaj komunikigxoj k.t.p.

Kaj li rapide alkonformigxis al tiuj cxi aperoj.

Li komencis kondukadi la vivon tiel, ke li cxie kaj al cxuij faladu en la okulojn. Li vestadis sin tre elegante, sed cxiam tre originale, portadis longajn harojn gxis la sxultroj, grandan, largxan cxapelon kaj nazumon en dika testuda kadro, apogadis sin sur grandegan brancxoplenan bastonon kun ora butono, sur lia brusto briladis cxiam hela esperanta stelo, li fumadis bonegajn cigarojn, paroladis cxiam kuragxe kaj lauxte, kaj en stratoj, teatroj k.t.p. li aperadis cxiam kun kiu ajn el esperantistoj, por publike paroladi en la lingvo internacia. Lia aperado en kiu ajn urbo elvokadis tuj multajn famojn kaj demandojn, kaj tuj traportigxadis la sciigo, ke tia stranga persono estas esperantisto, apostolo de la nova internacia lingvo, ke li estas tre sagxa kaj aminda, volonte donas al cxuij instrukciojn kaj gvidojn, estas bone alprenita en unuaj salonoj de la urbo, sed ne abomenadas butikon de viandajxisto aux metiejon de botisto k.t.p. k.t.p.

Tiamaniere li rapide akiradis gloron kaj malkovradis al multaj la okulojn sur la disvastigatan de li aferon. Sed cxion tion cxi li faradis preskaux pasante, lasante civilizadi la amason al siaj helpistoj, kiujn li kreadis cxie facile el varmegaj kaj plej lertaj siaj adorantoj; li do mem prenadis sub sian personan favoron nur homojn tre influajn kaj per kio ajn tre gravajn por la afero: redaktorojn de gazetoj, amatajn de publiko verkistojn, popularajn artistojn, malavarajn ricxulojn k.t.p. Havante altan talenton gvidi amason, li povadis konduki la aferon tiel, ke la signita per li ofero neniom forglitadis el liaj manoj.

Ni rimarku, ke li mem paroladis tre malmulte kaj neniam lacigadis la auxskultantojn per longaj predikoj pri la lingvo; kun propra al sola li akreco li kaptadis, aux ecx nevideble subpreparadis oportunan minuton kaj per mallongaj, flamaj kaj inspiritaj vortoj batadis je plej sentebraj kordoj de la auxskultantoj, kaj lia parolo neniam faradis maltrafon. Al tio cxi li neniam ripetigxadis; lia parolo neniam havadis kion ajn sxablonan, sed cxiam estadis tre sagxe alagordita al la cirkonstancoj--kaj en tio cxi konsistis gxia tuta forto.

Ankoraux unu rimarko. Cxielson tre profunde konis la naturon de l' homo kaj komprenis la signifon de eksteraj formuloj kaj ceremonioj, kaj tial li enkondukis unu moron kaj severe observadis plenumon de gxi--moron salutadi unu alian per la vortoj: "Cxi vi esperas"?--"Jes, mi esperas."--cxe renkonto, kaj: "Esperu"!--"Jes, mi esperos"--anstataux adiaux. Li tre koleradis, se esperantistoj ne plenumadis tiun cxi moron, dank' al kiu ili pli facile proksimigxis unu kun alia.

Tia estis la persono Cxielson kaj tiaj estis liaj laboroj.

Pasis cxirkau dek jaroj, kaj en Euxropo, dank' al liaj zorgoj, kreigxis multaj kluboj kaj esperantaj societoj kaj la nombro de esperantistoj altiritaj de li al la afero kalkulis sin jam je dekoj kaj centoj da miloj. Logxante en nia urbo jam cxirkau unu jaro, kie li proponadis krei cxefan esperantan klubon, li ne senfundamente turnis sian atenton sur la ricxan kuraciston Monbleron, sed tiu, kiel tuj konsideris Cxielson, postulis longedauxran kaj tre metodan flegon, kaj tial li estis donita en zorgadon al sia kunlogxanto,

varma esperantisto Siksten. Sed en tiu cxi fojo Cxielson faris grandan maltrafon, cxar tiu cxi elekto montrigxis tute ne prospera. La afero de l' propagando ne sole ne movigxis antauxen, sed ecx Monblero kun grandigxanta malpacienco auxskultadis la longajn parolojn de sia kunlogxanto kaj anstataux respondo silente malproksimigxadis sian cxambron....

Kaj jen nun tiu cxi granda esperantisto vizitis nian kuraciston.

La parolado kelkan tempon turnadis sin sur interesaj por ambaux interparolantoj cirkonstancoj de la vivo, kiam Cxielson demandis Monbleron, cxu li ne ricevis kiajn ajn sciojn pri Siksten, kiu gxis nun nenion komunikis al li pri sia nova vivo.

--Tie cxi estas io--montris la mastro malpene per mano la malkovritan leteron, kuxantan sur la tablo,--kia strangulo, li persekutas min ecx nun kun sia lingvo internacia, al kiu mi sentas nenian simpation.... Mi ecx ne legis gxin.... mi ne volas.

La gasto per grandaj okuloj ekrigardis la interparolanton; li ne supozis ecx, ke la propagando de Siksten povis doni tiajn plorindajn rezultatojn.

--Tiel, vi ecx ne legis gxin? Oni povus ekpensi, ke vin tre malmulte interesas la sorto de via amiko.... Se vi al mi permesos, mi rigardos tiun cxi leteron: povas esti, ke en gxi ni trovos kion ajn atentindan.

--Ho, mi konsentas.... Esperanto--tio cxi estas via specialeco.

Cxielson profundigxis en la legadon de la letero, dum la mastro per grandaj pasxoj mezuradis la cxambron.

--Ba! tie cxi la afero tuxas persone vin, se vi volas,--ekkriis gaje la esperantisto, interrompante la legadon--tie cxi estas parolo pri ia bela juna virino, videble via konata!....

Kiel do vi povis preterlasi tian leteron?

--Pri kia virino?--haltis mirigite Monblero.

--Jen vi vidas. Auxskultu: mi tradukos al vi tiun cxi leteron; gxi estas tre interesa kaj mi ecx ne atendis tian talenton cxe nia komuna amiko....--kaj Cxielson komencis traduki la leteron, kies enhavo montrigxis sekvanta:

"Kara amiko!

Pri mia vivo en N. mi nenion al vi komunikos, cxar mi jam duan semajnon pasigas en somerlogxo en interspaco de cxirkaux dek kilometroj de tiu cxi urbo. Alveturinte en N., mi antaux cxio faris vizitojn al la tieaj cxi esperantistoj, en la nombro de kiuj mi renkontis certan sinjoron Marei, malnovan amikon de juneco de mia mortinta patro, kaj nun bonhavan tiean cxi bienhavanton, alveturintan en N. por kelka tempo kun tuta sia familio. Malfacile estas priskribi al vi, kian bonkoran akcepton mi renkontis en lia domo. Mi estis treege karesita de la mastro kaj prezentita tuj al cxiuj membroj de lia familio, invitita en tiu sama tago al tagmangxo, poste al balo, donita de sinjoro Marei al liaj amikoj N--aj, poste mi devis doni la vorton cxiutage vizitadi ilin, al tag-, aux vespermangxo, kaj fine sinjoro Marei, elveturante sian bienon, proponis al mi veturi kune kun li je kelkaj semajnoj kaj ripozi en lia domo, cxar miaj universitataj okupoj estos komencitaj ankoraux ne baldaux. Kompreneble, mi ne povis rifuzi al la bonkora mastro, kaj jen--mi spiradas nun per belega aero, saturita de bonodoro de rozoj; rajdadas aux nagxadas per sxipeto, dorlotadas min en malvarmeta ombro de kasxtanoj kaj cipresoj, cxasadas, gxuadas la vivon kaj cxirkauxflirtadas.... Jes, mi cxirkauxflirtas, cxar estas kiun cxirkauxflirti, estas por kiu perdi la kapon.... Vi devas scii, ke la familio de sinjoro Marei, krom li mem kaj lia edzino, tre respektinda kaj simpatia sinjorino, estas ankoraux kunmetita el du filinoj, dekdu-jara filo, alveturinta domen al libertempo, kaj malproksima parencino de s-rino Marei, ia frauxlino Izabelo Kartusx, bonega legistino kaj ne simpla muzikistino. Ambaux filinoj de s-ro Marei estas jam grandagxaj frauxlinoj kaj ambaux tiel belegaj, ke malofte prosperas renkonti ion similan. La pli maljuna de ili, Karolino, alta, bontalia nigraharulino, kun ricxega velura harligo, kun

mirindaj seriozaj, plenaj de profunda esprimo okuloj, sxajnas al mi diino de la beleco, per ia miro transportita al ni el la mondo de la klasika antikveco. Sxi estas cxiam kvieta, majesta kaj kvazaux enpena; sxi ridas malofte, sed se sur sxiaj mirindaj lipoj aperas rideto, tiam vi vidas en gxi tiom da sorcxanta cxarmo, ke la nova paradizo malkovrigxas antaux vi.... La pli juna, Elizo, estas ankaux belega ekzistajxo, sed iom de alia speco--kaj mi diros al vi sub la plej granda sekreto--sxi tre al mi placxas. Tiu cxi estas de la plej pura sango francino, mallumhara, mallumokula, petola kiel diableto, cxiam gaja, sprita kiel Hejne, viviganta tutan nian societeton, kies cxiaj membroj vice estas celo al sxiaj sxercoj. Kompreneble ricevas ankaux mi, kaj, se vi volas, pli multe ol aliaj, sed je tiu cxi belulineto ne estas eble koleri.... Kio do tuxas la frauxlinon Kartusx, sxi ludas en nia rondeto duagradan rolon. Sxi estas ne tre bela, vespere okupadas nin per deklamado aux muziko, akompanadas nin en promenadoj kaj ne pli.... Mi treege diskribigxis kaj mi sentas, ke jam longe estus tempo fini la leteron, sed mi ne povas silenti pri unu cirkonstanco, tuxanta persone vin. Antaux nelonge vespere, kiam ni, t.e. mi kaj fr-ino Karolino, sidis en lauxbo kaj rigardis sur plateto gajan kuradon de la juna gimnaziisto kaj du aliaj frauxlinoj, Karolino komencis demandadi min pri mia antauxa vivo kaj miaj konatoj. Cxe elnomo de miaj amikoj venis la vico ankaux al vi kaj, apenaux mi komencis priskribadi vian eksterajxon, sxi farigxis tre serioza kaj atenta kaj ecx, interrompinte mian rakonton, postulis de mi la pli precizajn montrojn pri via figuro. De tio cxi mi konkludis, ke vi estas kvazaux al sxi konata, kaj, interesita pri tio cxi, mi ecx decidis demandi sxin, de kie sxi povas vin koni. Karolino iom balbutis, sed fine diris, ke antaux du jaroj sxi, estinte kun la patrino por maraj banoj en Nicco, renkontis tie junan komencantan kuraciston, kiu turnis sur sin sxian atenton kaj kiu laux sia eksterajxo estis tre simila al tiu, kian mi priskribis al sxi vin. Pli mi nenion de sxi sciigxis, sed ankaux tio cxi, mi pensas, al vi estos suficxe interesa.

Jen, amiko, kiel neatendite la sorto ridetis al mi kaj kiel agrable mi pasigas la tempon. Respondu al mi, mi petas, pli rapide, kion oni auxdas cxe vi bonan, kiel vi vivas kaj kiel iras viaj okupoj. Mi cxirkauxprenas vin,--amanta via amiko A. Siksten."

Tiu cxi letero faris efektive ian impreson sur Monbleron. Kiam Cxielson finis sian tradukon, Leono sidis ankoraux iom da tempo en profunda enpenseco, direktinte la okulojn en nedifinitan malproksimajxon. Fine li ekkonsciigxis kaj, rimarkinte sur si akran rigardon de sia gasto, tre konfuzigxis kaj rugxigxis.

La gasto levigxis kaj komencis diri adiaux.

--Nu kiel, cxu vi ne volas doni al mi tiun cxi leteron, se gxi estas al vi ne bezona?--demandis li kvazaux okaze, premante la manon de la kuracisto.

--N--n--e, gxi restu... povas esti, ke mi ankaux trarigardos gxin en libera tempo--ekmurmuris tiu ree konfuzigxante.

Facila rideto trakuris sur la anguloj de lipoj de Cxielson, sed la mastro gxin ne rimarkis kaj la junaj homoj disigxis.

Ankoraux longe post la eliro de l' gasto la kuracisto ne povis liberigxi de cxirkaukaptinta lin revo. Rememorigxis al li la tempo, pasigita antaux du jaroj en Nicco kaj rememorigxis efektive vidita tie juna frauxlineto, frapinta lin per sia klasika beleco. Tiun cxi frauxlineton li vidis iom da fojoj, akompanatan de maljuna kaj severa sinjorino; iom da fojoj liaj okuloj renkontadis la okulojn de la juna frauxlino kaj en la direktita sur lin sxia rigardo li legis ion simpatiantan kaj en tiu sama tempo kuragxigantan kaj sercxis jam oportunan okazon, por esti prezentita al la juna virino, sed tia okazo longe ne aperis, kaj jen subite ambaux virinoj malaperis. Laux la faritaj informigxoj ili elveturis sudon de Italujo kaj de tiu tempo jam ne renkontigxis sur lia vojo de vivo.

Cxio tio cxi estis antaux longe kaj pasis senrevenonte, sed Monblero sentis, ke tiu cxi renkonto ne restis, kiel centoj da aliaj, por li senpostesigna. La figuro de la belega nekonatulino ial tre obstine restadis viva en lia memoro kaj revivigxadis ne unu fojon antaux li en la horoj de lia malgaja humoro, kiam li pli akre, ol ordinare, sentadis ian sopiron de la soleco.

Kaj jen tiu cxi simpatia figuro nun ree aperas antaux li kaj reaperas lumigita per neatendita lumo: tiu cxi virino, montrigxas, rimarkis lin, komencantan kuraciston; kaj ankaux, kiel li mem, konservis lian figuron en sia memoro.... Ke tiu cxi Karolino estas tiu sama juna banulino, kiun li renkontis en Nicco, ne povis esti ia dubo. Cxiuj sxiaj ecoj, prezentitaj en la letero de Siksten, jesigis tiun cxi konvinkon. Sed se tio cxi estas tiel--lia unua renkonto kun sxi, povas esti, ne estis por li la lasta en la vivo.... La sorto ankoraux povas ilin kunpusxi kaj proksimigi....

Tiaj pli malpli estis post la eliro de Cxielson la revoj de la juna kuracisto, kies animo malgraux la fortiro per sciencoj, konservis multon da juna virga kaj poezia fajro. Malgraux tamen cxio tio cxi, li al Siksten ne respondis. En la komenco detenis lin fiereco ofendita per la esperanta teksto de la letero, kaj poste la tempo kaj la laboroj iom post iom reglatigis la impreson de la ricevitaj komunikoj--kaj la vivo ree ekfluis en la antauxa ordo.

Pasis ankoraux unu semajno kaj Monblero ree trovis sur la tablo ampleksan leteron, adresitan per konata al li mano de Auxgusto. En tiu cxi fojo la scivoleco estis tiel forta, ke li, ne atendente la tradukinton, mem kun "Universala Vortaro" en la manoj komencis vorto post vorto konatigxi kun la enhavo de la letero.

En la dua letero la amiko sciigis al li inter cetera la sekvanton: Hieraux ni en granda societo da rajdantoj faris vetureton en arbareton, kusxantan je kvar kilometroj de la bieno de s-ro Marei. La vetero estis belega. La profunda blua cxielo estis semita de graciaj amasumaj nuboj, la alauxdoj pepadis super la kampoj, alte en aero nagxadis longaflugilaj cikonioj, maldekstre de la vojo sin tiris profunda kavo, sur kies fundo kuras rapida rivereto, faranta kelkajn artajn lagetojn kun verdaj digoj kaj eterne murmurantaj muelejoj. Apud la turno la vojo farigxis pli malvasta kaj dank' al tio cxi nia societo, kiu rajdis la tutan tempon per rapida troto, distirigxis; mi montrigxis en la nombro de la lastaj rajdintoj kaj ekaperis apud Karolino, kiu rajdis sur tre maltrankvila cxevalo kaj devis konstante gxin detenadi. Iom da tempo ni rajdis silente, sed, alveturante al la arbareto, mia akompanantino ekrigardis min subite. (Ho, kiel bela sxi estis en tiu cxi tempo: la veturado sur la obstina cxevalo sxin tre ekvarmigis; la delikataj

sxiaj truoj de l' nazo ekstremadis kaj disblovigxadis, sur la vangojn elpasxis hela purpuro, kaj la okuloj bruladis de tia fajro, kian mi gxis nun cxe sxi ne vidis.)

--Kio do, s-ro Siksten--turnis sxi sin subite al mi kun demando--cxu respondis al vi ion via amiko?

(Mi devas tie cxi konfesi al vi, amikego, ke mi trababilis al sxi pri cxio, kion mi komunikis al vi en la estinta letero. Karolino estas, kvazaux, pli malkasxema por mi, ol por cxuij siaj parencoj, kaj mi gxuas ial ian apartan favorecon; povas esti, ke mi eraras, sed vi komprenas, ke mensogi al sxi estas al mi tre nefacile kaj nelerte.)

--Ne--mi respondis--gxis tiu cxi tempo mi ne ricevis de li unu vorton.

--Ne bona do estas via amiko--rimarkis sxi, malaltigante la vocxon.--(Vi efektive povus, skribi al mi kvankam iom da linioj!)--Li tro rapide forgesas siajn konatojn--aldonis sxi kaj en sxia vocxo eksonis malgaja noteto.--Al kiu rilatis tiu cxi vorto--siajn--al mi, aux al sxi mem--certe mi ne povas al vi diri"....

Kiam post kelkaj tagoj al Monblero alvenis Cxielson, li eksciis, ke la dua letero de Siksten estas jam longe tradukita, tralegita kaj ecx estas alsendita respondo al Auxgusto.

Je l' kauxzo de tiu cxi respondo Monblero ricevis ree sekvantajn iom ekscitintajn lin liniojn.--"Mi kore dankas vin, amikego, por via letero, kiu vivigis en mi la memoron pri niaj amikaj interligoj kaj la jaroj, travivitaj sub unu tegmento, sed.... tiu cxi letero perdigxas vane--ne por mi, kompreneble, ho ne, ne! sed por sxi.... vi scias, pri kiu mi parolas.... Sxi--sed ne sxi sola, sed ankaux tuta la domo de s-ro Marei--estas varmegaj esperantistoj. Tie cxi neniuj parolas alie, krom nur en esperanto, kaj la tuta korespondado, kun kiu nur oni povas, iradas en nia lingvo. Karolino estas, se vi volas, pli pedanta rilate tion cxi, ol cxuij tieuloj; sxi ofte paroladis, ke gxis tiu tempo, gxis nia lingvo ricevos en la civilizita mondo forton de ekzistado, gxiaj predikistoj devas ne ellasi plej malgrandan okazon, por

pruvi al la publiko gxian utilecon kaj belecon kaj, kie oni devas, ili oferu ecx por gxia utilo sian hejman lingvon, cxar tiu cxi ofero estos tempa kaj gxiaj fruktoj--eternaj. Kompreneble, ke mi, priskribante al sxi vin,--kaj sxi demandas min tre ofte kaj interesigxas pri cxia bagatelo pri vi--hipokritis kaj priskribis vin, kiel varmegan esperantiston. Post tio cxi kompreneble mi ne povis montri al sxi vian leteron, nek ecx konfesi pri gxia ricevo--alie mi tute malaltigus vin en sxiaj okuloj"

En fino de la letero staris la sekvanto:--"Cxe ni tre ofte estas gastoj--najbaraj bienhavantoj kun la familioj kaj junaj homoj el la urbo. En la nombro de la lastaj komencis vizitadi nin tre ofte juna Pariza artisto Jxan Jxoli, homo tre klera, bela, salona kaj pursanga esperantisto. Li tre malkasxite cxirkauxflirtas Karolinon kaj malfacile estas diri--cxu kun sukceso, aux sen gxi. Se gxis nun li ne atingis ankoraux la plenan sukceson, kiu scias, kio povas okazi en estonteco!.... Cxar el via letero mi vidas, ke Karolino estas al vi, kiel mi ankaux esperis, ne tute seninteresa, mi konsilus kvankam per kio ajn sciigi pri si (plej bone, kompreneble, per letero.).... Preskaux cxiutage, kiam ni renkontas nin kun sxi en la gastocxambro en antauxtagmangxa tempo, sxi salutas min per tia ekzamenanta rigardo, en kia mi klare legadas unu kaj tiun saman demandon: Cxu skribis ion via amiko?--Kaj jen gxis nun mi devas delasi la okulojn, kvazaux mi per io ekkulpigxis antaux sxi"

Cxiun vesperon komencante de tiu tago, en kiu estis ricevita tiu cxi letero, Monblero pasigis en forta ekscito, preskaux en maltrankvilo. Gxis la profunda nokto en lia kabineto sonadis surda egalmezura frapado de liaj pasoj. Kiu vidus lin en tiuj minutoj, venus al la neevitebla konkludo, ke en la fieraj kaj obstinaj koro de la juna kuracisto farigxas surda batalo de sentoj, decidigxas serioza demando--cxu humiligxi al la cirkonstancoj, aux defendi siajn konvinkojn, kaj kun ili sian nedependecon. Sed videble fine la unua duono de tiu cxi problemo venkis, cxar en la sekvanta mateno Cxielson estis tre agrable mirigita per la vizito de Leono kaj lia propono aligxi al la Ligo Esperanta.

Cxielson kompreneble akceptis lin kun eletenditaj brakoj.

--Vi devas, kara amiko,--klarigadis li al la kuracisto, doni vian "promeson" kaj deprenadi gxin de aliaj, kie nur prezentos sin la ebleco. Por eniri la Ligon, vi devas aboni nian gazeton "Lingvo Internacia" kaj la "Bibliotekon"; kiel ekstera signo servu al vi stelo sur la brusto kaj malkasxita parolado en esperanto kun cxiuj kvankam kiom ajn sciantaj nian lingvon. Nun jam estas la tempo, kiam por esperantisto estas bezona ne sole teoria konatigxo kun nia lingvo, sed ankaux plej plena praktika scio de gxi. En nia do lingvo vi komencu tuj la plej vastan komunikigxadon kun esperantistoj de cxiuj landoj kaj popoloj, kvankam ecx sciataj al vi nur el nomaroj de esperantistoj; krom tio cxi mi konsilus al vi komunikigxadi per nekovritaj leteroj kun noto en la lingvo de la adresato, ke la letero estas skribita en la lingvo internacia. La pli gravajn de ricevataj de vi leteroj vi povos lokadi en kiajn ajn de euxropaj gazetoj ankaux kun notoj, ke viaj korespondoj estas prenitaj el la interkomunikigxado de du esperantistoj. Al cxiuj esperantistoj, de kia ajn stato ili estus, cxe ni estas akceptite montri apartan gastamon kaj favoron, cxar nia afero ne limigxas nur per la akceptado de unu simbola lingvo, sed cxefamaniere dekondukigxas al frata proksimigxo de homoj, disunuigataj per la spaco, lingvo, religio, nacieco k.c.

Jen estas en cxefaj strekoj viaj plej unuaj estontaj sxuldoj; kio do tusxas la esencon de la afero--cxar cxio dirita antauxe rilatas pli al la eksteraj aperoj de nia afero--mi konsilus arangxigxi tiel, ke laux ebleco cxia apero de via vivo konsentu kun la spirito de Esperanto, laux ebleco cxiam kaj cxie faradu subtenon al nia afero, subtenon moralan kaj laux mezuro da fortoj ankaux materialan. Mi diras--laux ebleco--cxar mi scias la malfortan flankon de la homa animo. Ne cxiuj povas, kiel mi, forgesi, ke ili estas homoj, infanoj de ia lando, epoko, de ia sistemo da moroj, tradicioj, religiaj konvinkoj k.c., kaj memori nur, ke ili estas esperantistoj. Tia fortiriteco per la ideo kaj dedicxo de si tuta al la servado al gxi estas atingebla ne al cxiuj kaj tial mi kutimis postuladi de homoj nur la eblan al ili.... Tiamaniere, se la montritaj kondicxoj ne estos al vi tro sxargxaj, tiam mi en la nomo de la tuta Ligo Esperanta varme premas vian manon kaj, alprenante vin en niajn fratajn cxirkauxprenojn, rapidos sciigi pri tio cxi nian cxefon."

Forta premo de la mano estis elokventa respondo de la flanko de Monblero. Ne pasis ankoraux de tiu tempo du semajnoj, kaj nian kuraciston oni povus jam nomi finita esperantisto. La subtenata de li komunikigxado kun Siksten ekflamigadis en li ian nekclaran sed fortan senton, similan je amo, jxaluzo kaj malespero kune. Lia tuta esenco rapidis en la familion de s-ro Marei, al Karolino, kiu, kiel idealo, kreita per sola lia fantazio, sxajnis al li ecx multe pli bona, ol en la priskriboj de Auxgusto; sed la nefidado je siaj fortoj rilate Esperanton (li gxis nun estis malkontenta je siaj progresoj) kaj la timo esti konfuzita per tia forta konkuranto kian li imagadis al si la belan esperantiston Jxoli, konstante haltigadis liajn atencojn kaj devigadis lin kun duobla energio perfektigadi en si la lingvon kaj la sentojn de Esperanto.

Sed fine la kaliko estis transplenigita. En la mezo de Julio Monblero ricevis de la juristo ampleksan leteron, en kiu li inter cetera ellegis la sekvanton:

"Vi scias kompreneble el la gazetoj, ke en la nuna somero cxe ni en N. estas malfermita higiena ekspozicio. Dank' al la granda kunveturo al ni el diversaj regnoj de profesiistoj, industriistoj, kuracistoj, homoj suferantaj je diversaj malsanoj, aux altiritaj per aliaj celoj, nia ekspozicio havas perfekte internacian karakteron kaj prezentas tre vivan kaj multkoloran pentrajxon da tipoj, kostumoj kaj jxargonoj. Tiun do cirkonstancon jen ekuzis, laux la ideo de Karolino, s-ro Marei por la propagando de nia afero en neestinte granda skalo. Dank' al la proksima konateco kun la administratoroj de la ekspozicio, en la unua tago de la dua sezono de gxi la cxefa salono estis donita al la dispono de s-ro Marei, kiu arangxis en gxi seanson kaj poste balon de esperantistoj. Cxiuj elspezoj farigxis je la rimedoj de s-ro Marei; dekoracian parton administradis s-ro Jxoli, sed la animo de tiu cxi entrepreno estis kompreneble Karolino.

La soleno prosperis belege. Kvankam la biletoj estis disdonitaj kun granda elektemeco, sed tiel multe estis da volantaj, ke la plej granda salono de la ekspozicio ne povis enspaci cxiujn scivolajn. La soleno malfermigxis per la himno "Espero", plenumita de du hxoroj kaj granda orkestro, dismetitaj sur la balkono, sub la marmora busto de la kreinto de Esperanto. Poste s-ro Marei eklegis mallongan, sed hele pripentritan historion de nia lingvo kaj de la unuaj esperantistoj s-roj Zamenhof, Trompeter k.c. Poste ia tenoro

ekkantis kun akompano de la orkestro belegan arion de Zibel el Fauxsto; poste fr-ino Kartusx ekdeklamis iom da fragmentoj el Demono kaj Miltono.... Sed mi ne priskribados al vi la tutan programon de la seanso, cxar dank' al la stenografio cxiuj gazetoj en la sekvanta tago ripetis cxion tion cxi kun plej plena precizeco. Mi diros nur, ke la teksto de cxio legita kaj kantita kun la traduko en diversaj euxropaj lingvoj estis senkalkule disdonata al la volanta publiko, dank' al kio tie cxio kaj al cxiuj estis komprenebla.... La fino inde kronis la belege ekpensitan de Karolino aferon. Kiam en la lasta numero du hxoroj kaj orkestro ree okupis siajn lokojn antaux la busto de la kreinto de nia lingvo, sub la multkolora tendo el vivaj, malsekigataj per fontanoj, kreskajxoj kaj floroj,--la ekelektrigita per cxio antauxira publiko, malgraux ke duono konsistis el homoj, nededicxitaj ankoraux en nian aferon, per konsenta, plena de ravo hxoro ekkantis la himnon "Espero" kaj ekmontris tian animitecon, tian altan moralan humoron, ke en multaj okuloj ekbrilis brilantoj de larmoj de gxoyo kaj kortusxeco. La homoj, fremdaj gxis tiu cxi tempo unu al alia, premadis al si la manojn, jxetigxadis reciproke en cxirkauxprenojn; multaj tuj tie cxi butonumadis al sia brusto la esperantajn stelojn; multaj portadis al la iniciatoro de la soleno--s-ro Marei--siajn oferojn por nia afero.... Elizo kaj Karolino, superante cxiujn frauxlinojn per sia beleco kaj gracieco, kun ensorcxantaj ridetoj alprenadis cxiujn tiujn cxi alportojn kaj tuj tie cxi disdonadis al la novaj esperantistoj la stelojn, ringojn, esperantajn cxirkauxmanojn, verdajn bandojn k.c. Entute tio cxi estis majesta, levanta spiriton pentrajxo, al kia similan mi gxis nun ne vidis.... Vespere en tiu cxi sama salono estis granda balo. Laux pli antauxe verkita programo la plimulto da esperantistoj kaj esperantistinoj aperis en diversaj naciaj kostumoj. Belege estis vidi la portigxintajn en la ondoj de la muziko parojn, kunmetitajn el la reprezentantoj kaj reprezentantinoj de la klasika Italujo, floranta Hispanujo, severa Norvegujo, mirinda Hindujo, militema Germanujo, varmega Egiptujo, majesta Rusujo k.c.--sed por vi, mia amiko, la cxefa konsistas en la sekvanto.

Karolino estis vestita kiel korsikanino; tiu cxi kostumo tiel estis konforma al sxia klasika belega profilo, ke sxia decide superis cxiujn atendojn. Jxan Jxoli la tutan vesperon cxirkauxflirtadis sxin kaj kondukadis sian aferon tiel malkasxite, ke li turnis sur sin universalan atenton. Kio tuxsas Karolinon,

sxia konduto (mi tutan tempon observadis sxin) estis treege enigma. Ne forigante de si Jxanon, sxi tamen ne sxajnis tute kontenta de li kaj cxiam kvazaux atendadis iun aux ion. En la komenco de la dua duono de la balo, post la granda internacia kontraudanco, sxi farigxis tre serioza kaj enpena. Ekuzinte pauxzon inter la dancoj, mi, movata per scivoleco, nerimarkeble alproksimigxis al sxi kaj demandante ekrigardis en sxiajn okulojn--kaj en tiuj cxi belegaj okuloj mi ellegis alarmon.

--Ni iru en la bluan kabineton--diris sxi al mi murmurete--mi devas fari al vi gravan komunikon....

Mi humile sekvis post sxi. Kiam ni okupis liberan kanapon, sxi timeme rerigardis cxirkauxe kaj, fleksigxinte al sama mia orelo, ekmurmuretis.

--Cxu vi scias, s-ro Siksten, Jxoli jxus, en la tempo de la lasta kontraudanco proponis al mi sian koron kaj manon....

--Mi preskaux sciis tion cxi--respondis mi, penante sxajni trankvila.--Sed kio do el tio cxi sekvas?

--Mi dezirus scii vian opinion pri tio cxi.

--Mian opinion?--respondis mi sen gxeno--mia opinio estas tia, ke, se vi demandas mian opinion, sekve vi lin ne amas kaj sekve vi devas al li rifuzi.

Karolino rigardis sur min el post la ventumilo per tia rigardo, kvazaux sxi penis difini, cxu miaj vortoj estis nur logika silogismo, aux rezultato de ia malica celo.

--S-ro Jxoli--diris sxi--prezentas belegan partion en cxuiuj rilatoj kaj, se mi turnas min al via opinio t.e. laux via esprimo, se mi.... sxanceligxas--gxi estas kulpo de unu bone konata al vi persono, kiu, malgraux cxio, min gxis nun.... tre interesas.... Mi promesis al s-ro Jxoli doni lastan respondon gxuste post semajno de hodiauxa balo, kaj nun.... mi devas per tia aux alia maniero ekzameni.... miajn sentojn.... al tiu.... al via amiko....

Sed en tiu cxi loko nia parolado estis interrompita per ia eleganta esperantisto, subkurinta al Karolino kun invito al rondo de valso...."

Por Monblero tio cxi estis tro multa. Flamigadata per la sciigoj de Siksten, li en la lasta tempo iradis kiel en haladzo; longedauxra interna batalado inter la deziro ekvidi Karolinon kaj timo de tiu cxi renkonto lin tre senfortigadis, li perdis internan egalpezon, forjxetis siajn okupojn kaj ecx tre malgrasigxis. La lasta sciigo pri Karolino elkondukis lin el rigideco; li subite decidigxis je cxio; estis donita al li semajno da tempo kaj oni ne povis malrapidi unu minuton.

La telegrafa metalfadeno transdonis al Siksten sekvantan sciigon:--Mi veturas en N-n. Renkontu min en la stacidomo morgaux je la kvara horo post tagmezo. Mi alveturos prezentigxi al s-ro M. kaj lia familiao."

Tuj post la telegramo la unua vagonaro en la nombro de aliaj veturantoj kondukis la plej varman, sed en tiu cxi tempo ankaux plej malfelicxan esperantiston. En la stacidomo en N. Monbleron renkontis neniu. Tiu cxi cirkonstanco iom lin mirigis, sed ne tre konfuzis. Ne haltante en la urbo, li tuj dungis veturigiston kaj direktigxis laux la bone al li konata adreso en la bienon de s-ro Marei. La vojo ne montrigxis al li tiel pentrajxa, kiel prezentadis gxin Siksten en siaj leteroj, sed Monblero malmulte turnis atenton ankaux sur tion cxi kaj nur, brulante de nepacienco, sencxese peladis la veturigiston, malgraux ke liaj cxevaletoj laboradis konsente kaj kuradis tre bone.

Post du horoj da veturo la veturilo de Monblero subrulingxis al la granda parko, el kies densa verdajxo elrigardis la antauxa flanko de la granda sinjora domo kun kurbigxinta, kovrita per herbo tegmento kaj albatitaj fenestraj kovriloj.

La sovagxigxinta parko ekrigardis tre malgxoje; iam luksaj flurujoj, boskoj kaj vojetoj estis kovritaj senintermanke per balaajxa herbo. De la cxefa pordego al la domo kondukis sole apenaux trabatita per la piedoj vojeto; cxio havis la vidon de terura malpeno.

Monblero haltis kiel kolono, decide nenion en tio cxi komprenante. El la profundajxo de la parko subkuris al la pordego ia nudpieda maltrankviligita vilagxano kaj, depreninte la cxapon, komencis plifortigite salutadi la alveturinton.

--Kiel nomas sin tiu cxi bieno?--turnis sin kun demando al li Monblero.

La vilagxano rigardis sur lin kun antauxa maltrankvileco en la okuloj, videble ne komprenante la demandon, kvankam laux la rakontoj de Siksten cxiuj servantoj de s-ro Marei devis paroladi esperante.

--Cxu tiu cxi bieno apartenas al s-ro Marei?--demandis ree Monblero, sed jam en la loka dialekto.

--O, jes, jes!.... al s-ro Marei--ekrapidis la vilagxano, salutante ankoraux pli malalte.

--Cxu efektive s-ro Marei logxas en tiu cxi ruino? cxu ne estas tie cxi ankoraux alia bieno de li?

--Ho ne, sinjoro, pli tie cxi estas neniam bienoj de li; sed li mem neniam cxe ni logxadis. Kiam antaux dekdu jaroj li mem kun tuta sia familio transveturis Hungarujon, de tiu tempo ni nur tri fojojn lin vidis.... Tiu cxi bieno estas jam ecx vendita al ia sinjorino, kiun jen ni jam atendas du tagojn....

Monblero staris kvazaux ekbatita per tondro.

--Kiel? Tio cxi estas ne ebla!.... Kion vi, azeno, babilas! kie do estas s-ro Siksten?!....

La vilagxano repusxigxis post la pordegon, kvazaux preparigxante en okazo de bezono forkuri en la arbetajxojn.

--Via mosxto!.... Je Dio, mi diras al vi veran veron.... s-ro Marei cxe ni ne estas, sed jen s-ro Siksten efektive logxis cxe ni laux la permeso de s-ro la

administratoro la tutan someron. Hieraux vespere li ricevis ian telegramon kaj tuj rapide elveturis de ni, sed ni ne scias kien.... Li ordonis saluti vian mosxton kaj ecx parolis, ke, se vi alveturos kaj min demandados kaj mirados, aux ecx kolerados, mi estu al via mosxto tre aminda kaj singardema, cxar al vi placxas estadi tre varma sinjoro.... Li lasis al via mosxto ian leteron....

--Kion, ian leteron?.... montru al mi tuj, azenego, tiun cxi leteron!....

--Via mosxto! gxi trovigxas tie ie en lia cxambro....

Pala, ekscitita, Monblero pusxis la pordegon kaj per rapidaj pasxoj direktigxis la cxambron, en kiu logxis la juristo; la nudapieda gxardenisto sekvis poste kun granda singardemeco kaj el ia malproksimeco montradis la vojon.

La cxambreto estis malgranda, preskaux malplena, kaj havis la rigardon de somera, frauxla logxejeto; sur la tablo sub la fenestro efektive kusxis rapide skribita per kraĵono letereto, komunikanta la sekvanton:

"Mia kara, tre kara amiko! Kolektu cxiujn viajn fortojn kaj eltenu la baton! Mi devis por la plenumo de donita al mi de supre komisio entiri vin en mensogan intrigon rilate la verkita de mi Karolino, kiu neniam ekzistis"....

Plu Monblero jam ne povis legi. La letereto ekglitis el liaj manoj, li falis sur segxon kaj kovris al si la okulojn per la manoj....

--Malhonoro! honto! malnobleco! nigra trompo!.... Kaj mi, malsagxulo, kaptigxis per tia fisxhoko!.... Kaj kiu trompis min, tiel kruele, tiel terure trompis!--mia kolego, mia fidela amiko, Auxgusto!.... Ho, se li nun enfalus al mi sub la manojn, mi.... mi.... mortigus lin, kiel bruton.... Li ekvolis fari min esperantisto, ha! Tia malnoblulo!.... Kaj kio do--li atingis ja la sian. Jen mi estas jam esperantisto.... Ho, estu malbenita tiu cxi lingvo!....

Kaj la kuracisto eksaltis de sia loko, desxiris de si la esperantan stelon, jxetis gxin sur la teron kaj komencis kun furiozo bati gxin per la piedoj....

Tiu cxi ofendado de la gxisnuna sia idolo kvazaux iom lin malvarmigis. Malfacile spirante, li sidigxis ree sur antauxan lokon kaj enfalis en profundan enpensecon. Li rememoris nun, ke iam li mem rakontis al Siksten pri sia renkonto en Nicco kun ia belulino kaj la juristo kredeble laux la ordono de Cxielson ekuzis tiun cxi lian rememoron. Nun, kiam la okuloj malkovrigxis, li ne povis kompreni, kiel li ne vidis la tutan artecon de la fablo, verkita de Siksten; kiel li ne vidis tion, ke nenia Karolino volus sxangxi la belegan partion kontraux nekonata homo, vidita de sxi du-tri fojojn en strato antaux kelkaj jaroj; kiel ne turnis li la atenton, ke la priskriboj de gazetoj pri la Esperanta balo tre malmulte estis similaj al la komunikoj de l' juristo, ke ekzemple la nomo de s-ro Marei ne estis dirita ecx en unu gazeto k.t.p. La tuta falso estis nun kvazaux sur la manplato, kaj gxis nun li vivis kvazaux kun kovritaj okuloj en ia sorcxita mondo.

La suno jam proksimigxis al la horizonto; en la cxambron alportadis sin malseka, parfuma bonodoro de sovagxaj floroj, sed la kuracisto ne rimarkadis tion cxi, dauxrigante sidi senmove sur la antauxa loko kun la okuloj, direktitaj sur la kusxantan apud liaj piedoj ekcxifitan stelon. Malfacile estus imagi al si pli grandan malamikon de Esperanto, ol estis nun Monblero. La propagando de Auxgusto, komencita bone, alkondukis, dank' al lia mallerteco, al la plej malgxojaj rezultatoj kaj por eterne pereigus la kuraciston por Esperanto, se ne unu okazo, tiu cxi granda kreisto de la plej felicxaj iafoje kombinoj de nia vivo.

Monblero estis subite vekita per ia neatendita bruado en la korto. Iu subveturis al la parko; auxdigxis ree la maltrankviligita vocxo de la gxardenisto; iu eniris en la antauxcxambron....

--Tio cxi estas la malnoblulo Siksten--ekflugis en la kapo de la kuracisto; lia sango ekbolis; li premis la pugnojn kaj iris al la pordo.... Sed sur la sojlo aperis ia cxarma ekzistajxo. La malrektaj radioj de la subiranta suno per hela ventumilo lumigis la mirindan vizagxon de la nekonatulino, sxian belege skizitan talion, sxiajn nigrajn okuletojn kaj rozajn malgrandajn manetojn....

Tio cxi estis la nova posedantino de la bieno de s-ro Marei.

--Cxu vi esperas, sinjoro?--eksonis la metala vocxo de la alveninta.

--Ho jes, sinjorino.... mi.... mi varme esperas! ekmurmuris la ensorcxita Monblero kaj repusxigxis konfuzita posten, por kovri per si sian cxifitan stelon....

Post kvar tagoj la kuracisto kaj la frauxlino Mario (la nova posedantino de la bieno de Marei) estis felicxaj gefiancxoj....

Post 15 monatoj Monblero skribis al Siksten: "Plej kara amiko! Hodiaux matene mia kara Mario naskis al mi tre belan malgrandan esperantisteton. Gxis la kvina jaro de sia vivo li auxdos nenian lingvon krom Esperanto. Al Esperanto li dankas sian naskigxon, tiel same kiel mi al Esperanto dankas mian senfinan felicxon, kiun mi neniam akirus, se ne la lingvo Esperanto kaj via ruzo, kiun mi en unu horo de kolero malbenis kaj kiun mi de tiam cxiutage benas el la tuta koro. Venu al ni, por rigardi la novan esperantisteton kaj partopreni en nia gxoj. Vivu Esperanto!

Nun ni devas klarigi al niaj legantoj la enigmon. La legantoj memoras, ke laux la komisiono de Cxielson Siksten decidis iam altiri Monbleron al Esperanto, sed neniel povis tion cxi atingi. Li plendis tion cxi al Cxielson.

--Eble vi ne agas lerte? eble alia persono farus tion cxi pli bone? demandis Cxielson.

--Jam alia persono provis, kaj la rezultato estis ankoraux pli plendinda ol cxe mi. Monblero amis varme unu frauxlinon, kiu efektive estis tute inda je lia amo. Oni povus antauxdiri, ke ili ambaux prezentos iam tre felicxan edzan paron. Farigxinte esperantistino, tiu cxi frauxlino komencis altiradi ankoraux Monbleron al Esperanto; sed kiam li vidis, ke sxi estas

esperantistino, li baldaux malvarmigxis por sxi, kaj nun iliaj reciprokaj rilatoj tute interrompigxis.

--Cxu Monblero amis sxin efektive? Cxu li estas kapabla ami profunde kaj cxu vi pensas, ke en cxiuj rilatoj, krom Esperanto, li estus felicxa kun sxi?

--Jes, nenio alia konfuzus ilian reciprokan felicxon. Li ecx mem bedauxris, ke "tia bagatelo kiel Esperanto" forpelis lian felicxon, sed li estas tro fiera, por cedi.

--Cxu vi pensas, ke li neniam povus ami Esperanton?

--Ne, mi estas ecx konvinkita, ke li povus esti tre varma esperantisto, se... se ni nur povus rompi lian obstinecon kaj fierecon kaj inklinigi lin fari la *komencon*. Se li unu fojon *farigxos* esperantisto, li estos jam cxiam esperantisto *varmega*.

--Ha, tre bone! Cxio estos farita! Per unu senkulpa ruzo ni atingos, ke Monblero farigxos esperantisto kaj la disigitaj gefiancxoj estos denove kunigitaj. Lasu min agi kaj faru cxion, kion mi diros al vi....

Ni scias jam, en kia maniero Cxielson per helpo de Siksten ekinteresigis Monbleron por Esperanto kaj devigis lin rompi sian obstinecon. Kiam Monblero venis en la bienon de Marei kaj vidis, ke li estas trompita, li forte ekkoleris. Sed kiam li subite ekvidis tie sian jam longe ne viditan antauxan amatinon (cxar en la aperinta "nova posedantino" la legantoj kredeble jam ekkonis Marion, la estintan amatinon de Monblero), la antauxa amo fortege vekigxis denove, tiom pli, ke Esperanto, kiu iam disigis ilin, nun jam estis ne malhelpo, sed kontrauxe, pli forta ligilo por ili. Ili baldaux fiancxigxis, edzigxis, kaj ili prezentas nun unu el la plej felicxaj paroj en la mondo.

AL NIAJ ABONANTOJ.

Financaj cirkonstancoj devigas nin bedaŭrinde interrompi la eldonadon de la "Biblioteko". Post kelka tempo ni esperas gxin rekomenci.

La personojn, kiuj ne pagis ankoraux por cxiuj ricevitaĵaj kajeroj de la "Biblioteko", *ni kore petas, ke ili volu alsendi al ni la pagon*. Cxiun abonanton, kiu ne trovas sian nomon en la malsupre presita nomaro B, ni memorigas, ke li restas ankoraux nia sxuldanto.

A. Por la pagxoj 401-500 ni ricevis gxis la 6 Novembro 1896 la pagon ankoraux de la sekvantaj personoj: Abesgns, M., Ahlberg, P., Arduin, E., Avilov, F., *de Beaufront, L.* (4 ekz.), Bjeloglazov, *Borovko, N.* (2), Borovko, S., Brych, F., da Cruz Capello, Davidenko, N., Dettling, M., Dorset, V., Englund, G., Erfurt, Forkarth, I., Fredberg, L., Frejdenberg, A., Geoghegan, R., Hxlebnikov, V., Kofman, A., *Lemaire, R.* (2), Linden, C., Lundstr[:o]m, S., Magalhaes, A., Magnusson, A., *Manjkovskaja, E.* (2), *Marignonj, D.* (2), Moskovcxenko, I., N[:o]mm, A., Nordenstreng, R., Nudelmann, Jx., *Ostrovski, I.* (2), Pereira, A., Pleyel, H., Pogorilko, P., Popov, K., Postnikov, F., Prohxorovicx, A., Raekson, I., Rakovski, S., Rosenbach, A., *Roswall, A.* (2), Samuelsson, C., Sxcxepetilnikov, V., Semenov, A., Sxmilevicx, L., Smolin, M., Sokolov, V., Solomkin, S., Sutkovoĵ, A., *Sutkovoĵ, N.* (2), Svanbom, K., Tennishof, J., von Wahl, E., Wiens, H., Vladikin. F., *Vojejkov, V.* (3), Zakrjxevski, A.

B. Por la pagxoj 501-589 ni ricevis gxis la 6 Novembro 1896 la pagon nur de la sekvantaj personoj: Ahlberg, P., Costa e Almeida, Andrzejewski, Avilov, F., Bohxenski, I., Blumental, A., *Borovko, N.* (2), Borovko, S., Brych, F., Burenkov, A., da Cruz Capello, *Cxihxacxov, N.* (5), Davidenko, N., Dombrovski, A., Dorset, V., Eigenson, I., Eigenson, S., Englund, G., Forkarth, I., Fredberg, L., Geoghegan, R., *Gernet, V.* (10), H[:u]bert, K., Kadik, P., Kanalosxsi-Lefler, F., *Kazi-Girej, N.* (2), Kofman, *Laskin, V.* (3), Lencart, S., Linden, V., Lundstr[:o]m, S., de Magalhaes, A., Magnusson, A., *Manjkovskaja, E.* (2), *Marignoni, D.* (2), Milevski, I., Nauman, A., Naumov, A., N[:o]mm, A., *Ostrovski, I.* (2), Pereira, A., Pesockij, A., Pleyell, H., Pogorilko, P., Raekson, I., Rakovski, S., *Roswall,*

A. (2), Ruban, A., Sxcxepetilnikov, V., Serapio, A., *Sxetalov, I.* (2), Sokolov, V., Sxtalberg, G., Sutkovoĵ, A., *Sutkovoĵ, N.* (2), Svanbom, K., Tripolski, K., *Klubo Upsala* (8), von Wahl, E., Vanjusxin, K., Wiens. H., Vladikin, F., *Vojejkov, V.* (3), Zakrjxevski, A., Zilbernik, S.

LINGVO INTERNACIA.

Monata gazeto por la lingvo Esperanto, eldonata de la Klubo Esperantista en Upsala.

Kosto de abono por jaro: frankoj 4,25 = kronoj 3,00 = germ. markoj 3,30 = rubloj 1.50.

La gazeto "Lingvo Internacia" estas eldonata en la lingvo Esperanto kaj enhavas: 1) sciigojn pri la sukcesoj de Esperanto en diversaj landoj, pri la novaj libroj en kaj pri Esperanto, pri internaciaj voĵagxoj kaj entute pri cxio, tuxanta lingvon internacian; 2) artikolojn, dedixitajn al la gramatiko kaj vortaro de Esperanto; 3) artikolojn pri diversaj projektoj, novaj kaj malnovaj, de internacia komunikigxo; 4) diversajn modelojn de prozo kaj poezio en Esperanto; 5) anoncojn.

La gazeton *Lingvo Internacia* oni abonas:

en Ameriko cxe R. Geoghegan, *Tacoma*, Washington, U.S.A. " *Francujo* cxe L. de Beaufront, *Epernay*, Marne. " *Germanujo* cxe W. H. Trompeter, *Schalke*, Westfalen. " *Portugalujo* cxe d-ro Costa e Almeida, *Rezende*. " *Rusujo* cxe V. Gernet, Pusxkinskaja 44, *Odessa*.

Cxe tiuj cxi sinjoroj oni mendas la gazeton kaj pagas al ili la abonpagon.

En aliaj landoj oni mendas la gazeton aux per la posxto aux rekte cxe la redakcio, adr. *Upsala*. La monon oni plej bone alsendas per posxta mandato.

NOTOJ DE LA TEKSTPREPARINTO

Dankon al la Esperantomuzeo de la Aauxstria Nacia Biblioteko, kiu afable disponigis la skanitajn pagxbildojn.

<http://www.onb.ac.at/esperantomuseum.htm>

Mispresajxoj

+-----+-----+-----+-----+ |Pagxo | *Originala teksto* |
Korektajxo | +-----+-----+-----+ |4 | ne baldaux,
kaj | esti | | povas *esi* | | +-----+-----+-----+ |8 |
tuta trempis sin | tute | | en la propagandon | |
+-----+-----+-----+ |12 | *dkedu-jara* | dekdu-jara
| +-----+-----+-----+ |13 | Tiun *ci* | cxi | | |
frauxlineton li | | | vidis | | +-----+-----+-----+ |
|17 | la | interkomunikigxado | | | *interkomunukigxado* | |
+-----+-----+-----+ |21 | malgraux cxio, min |
... (*normigis al* | | | *gxis nun...* | *kvarpunkto*) |
+-----+-----+-----+ |25 | dauxrigante sisi |
senmove | | | *semove* | | +-----+-----+-----+ |27 |
sian jam longe ne | viditan | | | *viditau* | |
+-----+-----+-----+ |29 | Esperanto en | diversaj
| | | *diversa* landoj | | +-----+-----+-----+ |

Interpunkcio

- Spacoj estis forigitaj de cxirkaux tripunktoj kaj haltostrekoj. - Enaj spacoj

estis forigitaj el tripunktoj kaj mallongigoj. - Kelkaj komoj estis metitaj en la nomlistojn sub "Al niaj abonantoj".

END OF THE PROJECT GUTENBERG EBOOK EL LA VIVO DE ESPERANTISTOJ

CREDIT

S

April 2008

Project Gutenberg Edition 1 Hoss FIROOZANIA

A WORD FROM PROJECT GUTENBERG

This file should be named 25311.txt or 25311.zip.

This and all associated files of various formats will be found in:

<http://www.gutenberg.org/dirs/2/5/3/1/25311/>

Updated editions will replace the previous one -- the old editions will be renamed.

Creating the works from public domain print editions means that no one owns a United States copyright in these works, so the Foundation (and you!) can copy and distribute it in the United States without permission and without paying copyright royalties. Special rules, set forth in the General Terms of Use part of this license, apply to copying and distributing Project Gutenberg-tm electronic works to protect the Project Gutenberg-tm concept and trademark. Project Gutenberg is a registered trademark, and may not be used if you charge for the eBooks, unless you receive specific permission. If you do not charge anything for copies of this eBook, complying with the rules is very easy. You may use this eBook for nearly any purpose such as creation of derivative works, reports, performances and research. They may

be modified and printed and given away -- you may do practically *anything* with public domain eBooks. Redistribution is subject to the trademark license, especially commercial redistribution.

THE FULL PROJECT GUTENBERG LICENSE

Please read this before you distribute or use this work.

To protect the Project Gutenberg-tm mission of promoting the free distribution of electronic works, by using or distributing this work (or any other work associated in any way with the phrase --Project Gutenberg), you agree to comply with all the terms of the Full Project Gutenberg-tm License (available with this file or online at <http://www.gutenberg.org/license>).

Section 1.

General Terms of Use & Redistributing Project Gutenberg-tm electronic works

1.A.

By reading or using any part of this Project Gutenberg-tm electronic work, you indicate that you have read, understand, agree to and accept all the terms of this license and intellectual property (trademark/copyright) agreement. If you do not agree to abide by all the terms of this agreement, you must cease using and return or destroy all copies of Project Gutenberg-tm electronic works in your possession. If you paid a fee for obtaining a copy of or access to a Project Gutenberg-tm electronic work and you do not agree to be bound by the terms of this agreement, you may obtain a refund from the person or entity to whom you paid the fee as set forth in paragraph 1.E.8.

1.B.

--Project Gutenberg is a registered trademark. It may only be used on or associated in any way with an electronic work by people who agree to be

bound by the terms of this agreement. There are a few things that you can do with most Project Gutenberg-tm electronic works even without complying with the full terms of this agreement. See paragraph 1.C below. There are a lot of things you can do with Project Gutenberg-tm electronic works if you follow the terms of this agreement and help preserve free future access to Project Gutenberg-tm electronic works. See paragraph 1.E below.

1.C.

The Project Gutenberg Literary Archive Foundation (--the Foundation or PGLAF), owns a compilation copyright in the collection of Project Gutenberg-tm electronic works. Nearly all the individual works in the collection are in the public domain in the United States. If an individual work is in the public domain in the United States and you are located in the United States, we do not claim a right to prevent you from copying, distributing, performing, displaying or creating derivative works based on the work as long as all references to Project Gutenberg are removed. Of course, we hope that you will support the Project Gutenberg-tm mission of promoting free access to electronic works by freely sharing Project Gutenberg-tm works in compliance with the terms of this agreement for keeping the Project Gutenberg-tm name associated with the work. You can easily comply with the terms of this agreement by keeping this work in the same format with its attached full Project Gutenberg-tm License when you share it without charge with others.

1.D.

The copyright laws of the place where you are located also govern what you can do with this work. Copyright laws in most countries are in a constant state of change. If you are outside the United States, check the laws of your country in addition to the terms of this agreement before downloading, copying, displaying, performing, distributing or creating derivative works based on this work or any other Project Gutenberg-tm work. The Foundation makes no representations concerning the copyright status of any work in any country outside the United States.

1.E.

Unless you have removed all references to Project Gutenberg:

1.E.1.

The following sentence, with active links to, or other immediate access to, the full Project Gutenberg-tm License must appear prominently whenever any copy of a Project Gutenberg-tm work (any work on which the phrase --Project Gutenberg appears, or with which the phrase --Project Gutenberg is associated) is accessed, displayed, performed, viewed, copied or distributed:

This eBook is for the use of anyone anywhere at no cost and with almost no restrictions whatsoever. You may copy it, give it away or re-use it under the terms of the Project Gutenberg License included with this eBook or online at <http://www.gutenberg.org>

1.E.2.

If an individual Project Gutenberg-tm electronic work is derived from the public domain (does not contain a notice indicating that it is posted with permission of the copyright holder), the work can be copied and distributed to anyone in the United States without paying any fees or charges. If you are redistributing or providing access to a work with the phrase --Project Gutenberg associated with or appearing on the work, you must comply either with the requirements of paragraphs 1.E.1 through 1.E.7 or obtain permission for the use of the work and the Project Gutenberg-tm trademark as set forth in paragraphs 1.E.8 or 1.E.9.

1.E.3.

If an individual Project Gutenberg-tm electronic work is posted with the permission of the copyright holder, your use and distribution must comply with both paragraphs 1.E.1 through 1.E.7 and any additional terms imposed by the copyright holder. Additional terms will be linked to the Project

Gutenberg-tm License for all works posted with the permission of the copyright holder found at the beginning of this work.

1.E.4.

Do not unlink or detach or remove the full Project Gutenberg-tm License terms from this work, or any files containing a part of this work or any other work associated with Project Gutenberg-tm.

1.E.5.

Do not copy, display, perform, distribute or redistribute this electronic work, or any part of this electronic work, without prominently displaying the sentence set forth in paragraph 1.E.1 with active links or immediate access to the full terms of the Project Gutenberg-tm License.

1.E.6.

You may convert to and distribute this work in any binary, compressed, marked up, nonproprietary or proprietary form, including any word processing or hypertext form. However, if you provide access to or distribute copies of a Project Gutenberg-tm work in a format other than --Plain Vanilla ASCII or other format used in the official version posted on the official Project Gutenberg-tm web site (<http://www.gutenberg.org>), you must, at no additional cost, fee or expense to the user, provide a copy, a means of exporting a copy, or a means of obtaining a copy upon request, of the work in its original --Plain Vanilla ASCII or other form. Any alternate format must include the full Project Gutenberg-tm License as specified in paragraph 1.E.1.

1.E.7.

Do not charge a fee for access to, viewing, displaying, performing, copying or distributing any Project Gutenberg-tm works unless you comply with paragraph 1.E.8 or 1.E.9.

1.E.8.

You may charge a reasonable fee for copies of or providing access to or distributing Project Gutenberg-tm electronic works provided that

- You pay a royalty fee of 20% of the gross profits you derive from the use of Project Gutenberg-tm works calculated using the method you already use to calculate your applicable taxes. The fee is owed to the owner of the Project Gutenberg-tm trademark, but he has agreed to donate royalties under this paragraph to the Project Gutenberg Literary Archive Foundation. Royalty payments must be paid within 60 days following each date on which you prepare (or are legally required to prepare) your periodic tax returns. Royalty payments should be clearly marked as such and sent to the Project Gutenberg Literary Archive Foundation at the address specified in Section 4, --Information about donations to the Project Gutenberg Literary Archive Foundation.

You provide a full refund of any money paid by a user who notifies you in writing (or by e-mail) within 30 days of receipt that s/he does not agree to the terms of the full Project Gutenberg-tm License. You must require such a user to return or destroy all copies of the works possessed in a physical medium and discontinue all use of and all access to other copies of Project Gutenberg-tm works.

You provide, in accordance with paragraph 1.F.3, a full refund of any money paid for a work or a replacement copy, if a defect in the electronic work is discovered and reported to you within 90 days of receipt of the work.

You comply with all other terms of this agreement for free distribution of Project Gutenberg-tm works.

1.E.9.

If you wish to charge a fee or distribute a Project Gutenberg-tm electronic work or group of works on different terms than are set forth in this

agreement, you must obtain permission in writing from both the Project Gutenberg Literary Archive Foundation and Michael Hart, the owner of the Project Gutenberg-tm trademark. Contact the Foundation as set forth in Section 3 below.

1.F.

1.F.1.

Project Gutenberg volunteers and employees expend considerable effort to identify, do copyright research on, transcribe and proofread public domain works in creating the Project Gutenberg-tm collection. Despite these efforts, Project Gutenberg-tm electronic works, and the medium on which they may be stored, may contain --Defects, such as, but not limited to, incomplete, inaccurate or corrupt data, transcription errors, a copyright or other intellectual property infringement, a defective or damaged disk or other medium, a computer virus, or computer codes that damage or cannot be read by your equipment.

1.F.2.

LIMITED WARRANTY, DISCLAIMER OF DAMAGES -- Except for the --Right of Replacement or Refund described in paragraph 1.F.3, the Project Gutenberg Literary Archive Foundation, the owner of the Project Gutenberg-tm trademark, and any other party distributing a Project Gutenberg-tm electronic work under this agreement, disclaim all liability to you for damages, costs and expenses, including legal fees. YOU AGREE THAT YOU HAVE NO REMEDIES FOR NEGLIGENCE, STRICT LIABILITY, BREACH OF WARRANTY OR BREACH OF CONTRACT EXCEPT THOSE PROVIDED IN PARAGRAPH F3. YOU AGREE THAT THE FOUNDATION, THE TRADEMARK OWNER, AND ANY DISTRIBUTOR UNDER THIS AGREEMENT WILL NOT BE LIABLE TO YOU FOR ACTUAL, DIRECT, INDIRECT, CONSEQUENTIAL, PUNITIVE OR INCIDENTAL DAMAGES EVEN IF YOU GIVE NOTICE OF THE POSSIBILITY OF SUCH DAMAGE.

1.F.3.

LIMITED RIGHT OF REPLACEMENT OR REFUND -- If you discover a defect in this electronic work within 90 days of receiving it, you can receive a refund of the money (if any) you paid for it by sending a written explanation to the person you received the work from. If you received the work on a physical medium, you must return the medium with your written explanation. The person or entity that provided you with the defective work may elect to provide a replacement copy in lieu of a refund. If you received the work electronically, the person or entity providing it to you may choose to give you a second opportunity to receive the work electronically in lieu of a refund. If the second copy is also defective, you may demand a refund in writing without further opportunities to fix the problem.

1.F.4.

Except for the limited right of replacement or refund set forth in paragraph 1.F.3, this work is provided to you 'AS-IS,' **WITH NO OTHER WARRANTIES OF ANY KIND, EXPRESS OR IMPLIED, INCLUDING BUT NOT LIMITED TO WARRANTIES OF MERCHANTABILITY OR FITNESS FOR ANY PURPOSE.**

1.F.5.

Some states do not allow disclaimers of certain implied warranties or the exclusion or limitation of certain types of damages. If any disclaimer or limitation set forth in this agreement violates the law of the state applicable to this agreement, the agreement shall be interpreted to make the maximum disclaimer or limitation permitted by the applicable state law. The invalidity or unenforceability of any provision of this agreement shall not void the remaining provisions.

1.F.6.

INDEMNITY

-- You agree to indemnify and hold the Foundation, the trademark owner, any agent or employee of the Foundation, anyone providing copies of Project Gutenberg-tm electronic works in accordance with this agreement, and any volunteers associated with the production, promotion and distribution of Project Gutenberg-tm electronic works, harmless from all liability, costs and expenses, including legal fees, that arise directly or indirectly from any of the following which you do or cause to occur: (a) distribution of this or any Project Gutenberg-tm work, (b) alteration, modification, or additions or deletions to any Project Gutenberg-tm work, and (c) any Defect you cause.

Section 2.

Information about the Mission of Project Gutenberg-tm

Project Gutenberg-tm is synonymous with the free distribution of electronic works in formats readable by the widest variety of computers including obsolete, old, middle-aged and new computers. It exists because of the efforts of hundreds of volunteers and donations from people in all walks of life.

Volunteers and financial support to provide volunteers with the assistance they need, is critical to reaching Project Gutenberg-tm's goals and ensuring that the Project Gutenberg-tm collection will remain freely available for generations to come. In 2001, the Project Gutenberg Literary Archive Foundation was created to provide a secure and permanent future for Project Gutenberg-tm and future generations. To learn more about the Project Gutenberg Literary Archive Foundation and how your efforts and donations can help, see Sections 3 and 4 and the Foundation web page at <http://www.pgla.org>.

Section 3.

Information about the Project Gutenberg Literary Archive Foundation

The Project Gutenberg Literary Archive Foundation is a non profit 501(c)(3) educational corporation organized under the laws of the state of Mississippi and granted tax exempt status by the Internal Revenue Service. The Foundation's EIN or federal tax identification number is 64-6221541. Its 501(c)(3) letter is posted at <http://www.gutenberg.org/fundraising/pglaf>. Contributions to the Project Gutenberg Literary Archive Foundation are tax deductible to the full extent permitted by U.S. federal laws and your state's laws.

The Foundation's principal office is located at 4557 Melan Dr. S. Fairbanks, AK, 99712., but its volunteers and employees are scattered throughout numerous locations. Its business office is located at 809 North 1500 West, Salt Lake City, UT 84116, (801) 596-1887, email business@pglaf.org. Email contact links and up to date contact information can be found at the Foundation's web site and official page at <http://www.pglaf.org>

For additional contact information:

Dr. Gregory B. Newby Chief Executive and Director gbnewby@pglaf.org

Section 4.

Information about Donations to the Project Gutenberg Literary Archive Foundation

Project Gutenberg-tm depends upon and cannot survive without wide spread public support and donations to carry out its mission of increasing the number of public domain and licensed works that can be freely distributed in machine readable form accessible by the widest array of equipment including outdated equipment. Many small donations (\$1 to \$5,000) are particularly important to maintaining tax exempt status with the IRS.

The Foundation is committed to complying with the laws regulating charities and charitable donations in all 50 states of the United States.

Compliance requirements are not uniform and it takes a considerable effort, much paperwork and many fees to meet and keep up with these requirements. We do not solicit donations in locations where we have not received written confirmation of compliance. To SEND DONATIONS or determine the status of compliance for any particular state visit <http://www.gutenberg.org/fundraising/donate>

While we cannot and do not solicit contributions from states where we have not met the solicitation requirements, we know of no prohibition against accepting unsolicited donations from donors in such states who approach us with offers to donate.

International donations are gratefully accepted, but we cannot make any statements concerning tax treatment of donations received from outside the United States. U.S. laws alone swamp our small staff.

Please check the Project Gutenberg Web pages for current donation methods and addresses. Donations are accepted in a number of other ways including checks, online payments and credit card donations. To donate, please visit: <http://www.gutenberg.org/fundraising/donate>

Section 5.

General Information About Project Gutenberg-tm electronic works.

Professor Michael S. Hart is the originator of the Project Gutenberg-tm concept of a library of electronic works that could be freely shared with anyone. For thirty years, he produced and distributed Project Gutenberg-tm eBooks with only a loose network of volunteer support.

Project Gutenberg-tm eBooks are often created from several printed editions, all of which are confirmed as Public Domain in the U.S. unless a copyright notice is included. Thus, we do not necessarily keep eBooks in compliance with any particular paper edition.

Each eBook is in a subdirectory of the same number as the eBook's eBook number, often in several formats including plain vanilla ASCII, compressed (zipped), HTML and others.

Corrected *editions* of our eBooks replace the old file and take over the old filename and etext number. The replaced older file is renamed. *Versions* based on separate sources are treated as new eBooks receiving new filenames and etext numbers.

Most people start at our Web site which has the main PG search facility:

<http://www.gutenberg.org>

This Web site includes information about Project Gutenberg-tm, including how to make donations to the Project Gutenberg Literary Archive Foundation, how to help produce our new eBooks, and how to subscribe to our email newsletter to hear about new eBooks.

FINIS

El la vivo de esperantistoj by V.

A free ebook from <http://manybooks.net/>